

2. Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut muodostuvat varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluista. Vapaa-ajan palvelut sisältävät liikunta- nuoriso- ja kirjastopalvelut. Sivistyspalveluiden tavoitteena vuonna 2024 on kehittää lasten joustavaa opinpolkua ja kehittää lasten ja nuorten oppimisen tukipalveluita.

Joustavalla opinpolulla tarkoitetaan lasten opinpolulla olevien nivelvaiheiden madaltamista.

Tammelassa nivelvaiheiden madaltaminen koskee perusopetuksen ala- ja yläasteen sekä esi- ja alkuopetuksen välisten nivelvaiheiden poistamista. Tavoitteena on yhtenäistää toimintakäytäntöjä sekä tilojen, materiaalien ja henkilöstön käyttöä.

Sivistyspalveluiden yhteistyöllä edistetään jokaisen kuntalaisen, erityisesti lasten ja nuorten, hyvinvointia ja oppimista hänen opinpolullaan.

1. Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka ja pedagoginen leikki. Varhaiskasvatukseen kuuluu varhaiskasvatuspalvelut päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, esiopetus ja avoimen varhaiskasvatuksen toimintana kesäleikkikenttätöimintä. Ryhmäkokojen puitteissa varhaiskasvatuksessa on järjestetty koululaisten aamutoimintaa.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena vuonna 2024 on nostaa lasten osallistumisastetta tarjoamalla asiakkaille maksutonta varhaiskasvatusta. Lisäksi tavoitteena on laadukas varhaiskasvatus, jota arvioidaan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen varhaiskasvatuksen laadunarviointimittarilla ja laadun sisäisellä auditoinnilla.

Määrärahat ja tuloarviot

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	556 282	319 000	194 500	194 500	194 500
Toimintakulut	-3 076 569	-3 396 000	-3 438 894	-3 438 894	-3 438 894
Toimintakate	-2 520 287	-3 077 000	-3 244 394	-3 244 394	-3 244 394
Poistot ja arvonalentumiset	-154 278	-3 532	-1 773	-1 254	-901

Suoritteet

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Lasten määrä varhaiskasvatuksessa	228	228	231	240	240
Esioppilaiden määrä	99	99	43	52	39
Perhepäivähoidon paikat	34	35	35	36	36
Päiväkotipaikat	215	215	230	230	230
Kesäleikkikenttätöimintä toimintapäivät	14	20	14	14	14

Perustelut

Toiminnalliset muutokset:

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu alkoi 1.8.2021, ja jatkuu vuoden 2024 kevätkauden ajan.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset ovat vähentäneet asiakasmaksutuottoja. Vuoden 2023 elokuusta alkaen tammelalaisilta ei ole peritty varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja lainkaan.

Päiväkodeissa siirrytään vaihteittain vaihtomattoihin, koska tämä lisää hygieenisyyttä ja helpottaa siivousta. Vaihtomatot toimivat pesulapalveluna ja ovat vähentäneet siivoustarvetta, mutta lisänneet vaihtomatoista aiheutuvia pesulakuluja merkittävästi.

Varhaiskasvatus on mukana useammassa valtakunnallisessa kehittämishankkeessa, ns. valtionapuhankkeissa (OKM, OPH, AVI). Hankkeiden määrä vaihtelee vuosittain ja tällä hetkellä hankkeita alkaa aikaisempia vuosia vähemmän.

Henkilöstömuutokset:

Varhaiskasvatuslain muutoksen myötä 1.8.2022 varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön yleinen, tehostettu ja erityinen tuki, mikä on lisännyt avustavan henkilöstön määrää varhaiskasvatuksen erityisopettajien pulan vuoksi. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on ollut täydennyskoulutusta ja työnohjausta osaamisen lisäämiseksi kohtaamaan erilaisia, uudenlaisiakin tilanteita.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön poissaoloja varten on lisätty määräaikaisten henkilöstön palkkaamista sijaistarpeisiin, mutta määrärahaa ei pystytty varaamaan talousarvioon riittävästi nykyisen talousarvioraamin puitteissa nykyiseen henkilöstötarpeeseen verrattuna. Ratkaisulla on merkitystä henkilöstön hyvinvointiin ja työssäjaksamiseen.

Maksuton varhaiskasvatus alkoi elokuussa 2023, minkä seurauksena päiväkotiin lisättiin kaksi lapsiryhmää eli yhteensä kuusi työntekijää. Henkilöstölisäys vaikutti talousarvion kasvuun. Lapsiryhmäkoot on pystytty pitämään suhteellisen pienenä, mutta painetta ryhmäkokojen kasvattamiseen on talousarviossa pysymisen vuoksi.

Investointimenot:

Toimintaa ylläpitävät tarpeet huomioidaan.

Sähköisen asiakastietojärjestelmän uudistaminen nykyaikaisia vaatimuksia vastaavaksi.

Tammitarhan päiväkodin piha-alueen uudistaminen (aurion- ja tuulensuojaa, pihan turvalliset leikkialueet), myös tarve ruokasalin penkkien uusimiseen.

2. Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi perusopetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

Perusopetuksessa vuonna 2024 tavoitteena on kehittää yleisen, tehostetut ja erityisen tuen käytäntöjä ja tukimuotoja vastaamaan kasvanutta palvelun tarvetta.

Määrärahat ja tuloarviot

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	321 525	206 296	213 940	213 940	213 940
Toimintakulut	-5 870 144	-5 932 655	-6 157 944	-6 157 944	-6 157 944
Toimintakate	-5 548 619	-5 726 359	-5 944 004	-5 944 004	-5 944 004
Poistot ja arvonalentumiset	-823 179	-13 608	-8 607	-5 819	-3 970

Suoritteet

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruskoululaiset		537	527	507	472
Peruskoulujen opettajat		57	57	57	57
Peruskoulujen kuljetusoppilaat		230	235	235	235
Koulunkäynnin ohjaajat		17	17	17	17
Yhteisten koulujen oppilaat		14	14	12	12
Lukion opiskelijat		84	84	84	84

Perustelut

Perusopetuksessa on oppilasmäärä laskussa. Oppilasennusteen mukaan oppilasmäärän arvioidaan laskevan kymmenen vuoden (2019 - 2029) aikana noin 200 oppilaalla. Tällä hetkellä oppilasmäärän kehitys on kuitenkin tasaista, sillä vuoden 2023 oppilasmäärään (532) verrattuna vuoden 2024 oppilasmäärän (527) ennustetaan säilyvän lähes samana.

23.4.2018 valtuuston tekemällä päätöksellä Myllykylän koulun toiminta yhdistetään Koulukeskukseen. Yhdistäminen toteutetaan koulukeskuksen uuden rakennuksen valmistuttua 1.8.2025.

3. Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelualue

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelualue ylläpitää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja kirjastopalveluita.

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluiden tehtävänä on toteuttaa kirjastolain mukaisia tehtäviä kunnassa. Kirjaston tulee mm. tarjota pääsy aineistoihin ja tietoon, ylläpitää monipuolista kokoelmaa, edistää lukemista, tarjota tietopalvelua, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen ja työskentelyyn sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastolla on kaksi toimipistettä: pääkirjasto sekä kirjastoauto, joka tuottaa palvelua haja-asutusalueella. Pääkirjasto toimii omatoimikirjastona, eli se on käytettävissä joka päivä klo 7-21.

Perustelut:

Toiminnalliset muutokset:

Kirjasto vastaa kasvaneeseen etätyötilojen kysyntään tarjoamalla parempia, erillisiä tiloja etätyöskentelyyn ja opiskeluun.

Kunta liittyy mukaan kuntien yhteiseen e-kirjastoon, joka luo kansalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet e-aineistojen käyttöön asuinpaikasta riippumatta. E-kirjasto hyödyttää juuri Louna-kirjastojen kaltaisten pienten kirjastokimppojen asiakkaita.

Kirjasto ottaa käyttöön uuden kirjastojärjestelmän vanhenevan järjestelmän tilalle. Tämä tuo muutoksia erityisesti henkilökunnalle, ei niinkään asiakasliittymään eli verkkokirjastoon.

Henkilöstömuutokset: -

Investoinnit:

Varataan 20 000 euroa kahden etätyömoduulin hankintaan. Moduulit ovat äänieristettyjä, ilmastoituja ja varattavissa etukäteen.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden vastuualueen tehtävä on liikuntalain mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla sekä luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle.

Järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut järjestävät ohjattuja liikuntapalveluja eri kohderyhmät huomioiden, mm. eläkeläisten ohjattua kuntosalitoimintaa, eläkeläisten ohjattuja tasapainoryhmiä, matalankynnyksen ohjattuja ryhmiä sähly, pallopelit, jumpat, yms).

Erityisliikuntapalvelut tuotetaan yhteistyössä seutukunnallisesti sekä yksityisen sektorin kanssa (Forssan kaupungin liikuntapalvelut tuottavat erityisliikuntapalveluita erityisliikuntaryhmille mm. henkilöille joilla on heikentynyt toimintakyky, tuki- ja liikuntaeläisärsäksia, pitkäaikaissairauksia, liikapainoa yms.)

Kyläyhdistykset tuottavat aktiivisesti ohjattuja liikuntapalveluja yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa mm. Letkussa, Liesjärvellä, Teurolla ja Riihivalkamamassa toimivat kuntojumppa, tasapaino, sekä kuntosaliryhmät vertaisohjaajien vetämänä.

Liikuntapalvelut tukevat avustuksien muodossa tammelalaisia rekisteröityjä urheiluseuroja, joiden toiminta on yhdistyksen sääntöjen mukaan urheilu- ja liikuntatoimintaa. Lisäksi avustuksia jaetaan Tammelassa toimiville rekisteröidyille yhdistyksille, projekti- ja työryhmille silloin kun avustus kohdennetaan liikuntatoiminnaksi katsottavan hankkeen toteuttamiseen. Liikuntapalvelut vastaavat kunnan liikuntaolosuhteiden ja liikuntapaikkojen hoidosta sekä kehittamisestä. Talvella lähiliikuntapaikkojen jäähoidosta sekä peltolatujen teosta vastaavat rekisteröidyt tammelalaiset yhdistykset. Näiden palveluiden tuottamiseen yhdistykset saavat avustuksia.

Tammelan keskeisemmät ulkoliikuntapaikat ovat liikuntapuistossa, joka sijaitsee Tammelan keskustassa. Liikuntapuistoon lokakuussa avautuvan Tammi Areenan myötä sisäliikuntapaikkojen olosuhteet paranevat merkittävästi.

Liikuntapalveluiden hallinnassa on kolme liikuntasalia Mantaali, Tammi Areena, Riihivalkama, sekä kaksi kuntosalia Kunto-Tammi ja liikuntapuiston kuntosali.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävänä on toteuttaa nuorisolain mukaisia tehtäviä kunnassa. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisolan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Yhteistyökumppaneita on Tammelan seurakunta ja 4H. Etsivä tekee muun muassa työtä myös sosiaalitoimen, TE-palveluiden, mielenterveyspalveluiden, A-klinikan sekä muiden seudun nuorisotoimien kanssa. Kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisolan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Tammelassa tällaisena verkostona toimii laaja hyvinvointityöryhmä.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Tammelassa kartoitetaan ensin nuoren kokonaistilanne nuoren oman kertomuksen mukaan, ja ohjataan hänet kulloinkin sopiviin palveluihin, esimerkiksi terveydenhuollon tai sosiaalitoimen palveluihin tai työpajalle. Etsivä nuorisotyöntekijä toimii myös nuoren tukihenkilönä asiakassuhteen ajan. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Nuorisopalvelut järjestävät ohjattuja palveluita eri ikäisille nuorille. Nuorisopalvelut organisoivat Suomen mallin kerhoja, muuta kerhotoimintaa, retkiä sekä perhelauantai tapahtumia. Suomen Mallin harrastamisen kerho on Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamuoto. Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Kesällä järjestetään päiväleiritoimintaa. Vuoden 2023 alusta alkaen on järjestetty erätoimintaa yhtenä nuorisotyön toimintamuotona. Etsivä nuorisotyö organisoivat viikoittaisia olkkareita sekä aikuisten peli-iltoja. Seutukunnallisena toiminta järjestetään sateenkaarikahviloita kerran kuukaudessa. Sateenkaarikahvila toimintaa järjestetään seutukunnallisesti kiertävästi eri paikkakuntien nuorisotiloilla, Tammelassa Mantaalilla. Nuoria osallistuu kaikista seutukunnan kunnista. Koulunuorisotyönkokeilu aloitettiin elokuussa 2022. Koulunuorisotyöntekijä järjestää kouluilla pienryhmätoimintaa oppilaille, vetää luokille tunnetaitoja tukevaa Friends-ohjelmaa, on mukana kiusaamisen vastaisessa työssä sekä järjestää oppilaille hyvinvointia tukevaa toimintaa.

Koulunuorisotyöntekijä on koulussa paikalla neljänä päivänä viikossa. Päätehtävänä koulunuorisotyöntekijällä on oppilaiden hyvinvoinnin lisääminen. Kunnassa on vakinainen nuorisotyöntekijä sekä määräaikaiset etsivä nuorisotyöntekijä ja koulunuorisotyöntekijä. Nuorisopalvelut tukevat avustuksien muodossa tammelalaisia rekisteröityjä nuorisoyhdistyksiä. Lisäksi avustuksia jaetaan muille nuorisotyötä tekeville yhdistyksille. Tammelan nuorisopalvelut vastaavat Mantaalin nuorisotiloista sekä Oksjärven leirikeskuksesta.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy

Tammelassa toimii 100 % etsivä nuorisotyöntekijä, joka tukee alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat jääneet koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. Etsivä nuorisotyöntekijä auttaa tarvittaessa myös nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Vuonna 2022 etsivä

nuorisotyöntekijä tavoitti 30 nuorta. Vuoden 2023 elokuuhun mennessä nuoria on tavoitettu 28

Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille sekä yksilöllistä tukea että ryhmämuotoista toimintaa. Etsivä nuorisotyö on nuorelle aina luottamuksellista, vapaaehtoista ja maksutonta varhaista tukea. Etsivän lisäksi Tammelassa toimii 100 % nuorisotyöntekijä ja koulunuorisotyöntekijä.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kulttuuripalvelut järjestävät kuntalaisia aktivoivaa toimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Jo vakiintuneita tapahtumia ovat kulttuurikävelyt, Tammelan Kirppiskierros ja Mikaelin tapahtuma. Myös veteraanipäivänä ja Itsenäisyyspäivä järjestetään juhlatilaisuudet. Vuosittain järjestetään myös konsertteja ja osallistutaan yhteistyössä teemataapahtumiin. Kulttuuripalvelut ja Kulttuuriyhdistys Kuvion lastenkulttuurikeskus Leka tuottavat ohjelmaa kulttuurikasvatussuunnitelman toteutukseen päiväkodeissa ja kouluissa. Kulttuuriperintökasvatussuunnitelmassa aktivoidaan päiväkoteja ja kouluja lähtemään retkille Tammelan kuuteen kohteeseen. Joka vuosi jaetaan Tammelan kulttuuripalkinto. Kulttuuripalvelut tukevat avustuksien muodossa tammelalaisia rekisteröityjä kulttuuriyhdistyksiä. Lisäksi avustuksia jaetaan muille kulttuurityötä tekeville yhdistyksille.

Määrärahat ja tuloarviot

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	222 952	208 645	161 200	161 200	161 200
Toimintakulut	-1 004 094	-1 157 142	-1 016 017	-1 016 017	-1 016 017
Toimintakate	-781 142	-948 497	-854 817	-854 817	-854 817
Poistot ja arvonalentumiset	-79 632	-130 257	-93 867	-74 698	-55 642

Suoritteet

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Työllistettäviä nuoria		100	120	120	120
Nuorisotyön ohjaustunnit		1700	1800	1800	1800
Kulttuuritilaisuuksiin osallistujat		6000			
Kirjastossa käyntejä		49 000	56000	56000	56000
Kirjastoaineiston lainat		75 000	75000	75000	75000
Musiikkiopiston opiskelijoita		36	36	36	36
Musiikkileikkikoulun ryhmiä		3	3	3	3
Kuvataidekoulun opiskelijoita		24	24	24	24
Kansalaisopiston opetustunnit		900	900	900	900

*) Tammela 600 vuotta juhlavuosi

Kulttuuripalvelut

Toiminnalliset muutokset:
Tammela 600 v. juhlavuosi
Henkilöstömuutokset: -
Investointimenot: